

Útlum hluku vegetací

Projekt ACUVEG

Blanka Hablovičová

Divize udržitelné dopravy a diagnostiky dopravních staveb

Oblast udržitelné dopravy

63 600 000 000

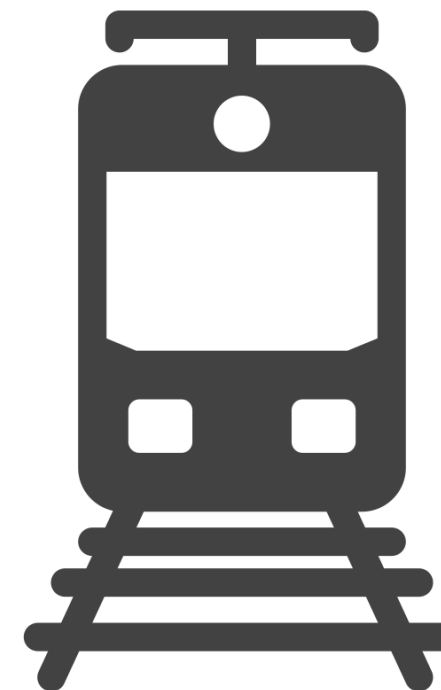

Hluk z dopravy

Náklady EU 2016 na řešení dopadů hluku (mld. €)

	Silnice	Železnice	Celkem
Osobní	42,7	3,9	46,6
Nákladní	14,5	2,5	17,0
Celkem	57,2	6,4	63,6

Van Essen, H. et al. Handbook on the external costs of transport, version 2019 – 1.1. Delft: CE Delft, 2020. ISBN 978-92-79-96917-1.

Hlukové ukazatele	Počet obyvatel ČR ovlivněných	
	silničním hlukem	železničním hlukem
$L_{dvn} \geq 55$ dB	2 493 400	268 500
$L_n \geq 50$ dB	1 488 200	207 700

The Noise Observation & Information Service for Europe. European Environmental Agency. <https://noise.eea.europa.eu/>

Redukce hluku ze silniční a železniční dopravy

u zdroje:	
ochrana celého venkovního prostoru	<ul style="list-style-type: none"> ▪ snížení rychlosti ▪ složení dopravní (méně nákladnic) ▪ změna intenzity

Porostní skladba druhová
druh dřeviny (botanická příslušnost)
porost smíšený - různorodý
nesmíšený - stejnorodý

účast dřeviny (podíl)
dřevina základní (+40%)
příměšená (+10%)
vtroušená (+10%)

rozmístění a trvalost směsi
nápravněpravidelné

Porostní skladba prostorová
rozložení stromů a korun ve směru svislém a vodorovném

věková
věkové třídy a stupně (20, 10 let)

nálet - nárost - kultúra - mláďina - tyčkovina - tyčovina - nastávající kmenovina - kmenovina (trvalá)

(velmi běžné)

valy), **vegetace**

Jaké hlavní faktory ovlivňují útlum hluku stromy?

- šířka (hloubka)
- hustota
- půda
- fenofáze
- růstová fáze
- skladba

Přínosy vegetace (stromů)

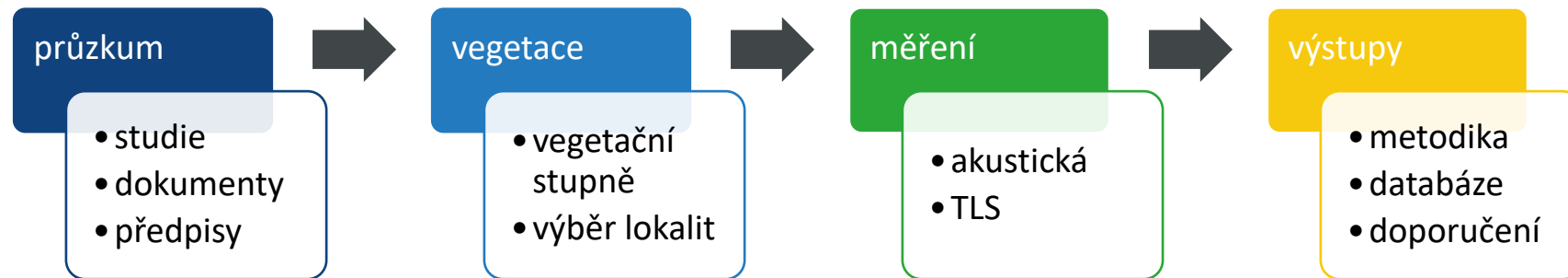
- váže CO₂ a ukládá uhlík v podobě biomasy / produkuje O₂
- filtruje další škodlivé látky (např. SO₂, NO_x, saze z dieselových motorů, těžké kovy, otěry z pneumatik)
- zadržuje vodu v krajině (intercepcí, zdrsňením povrchu půdy)
- chrání před vodní či větrnou erozí (větrolamy)
- ochlazuje okolí (evapotranspirací)
- zvyšuje biodiverzitu
- dřevo je obnovitelnou surovinou

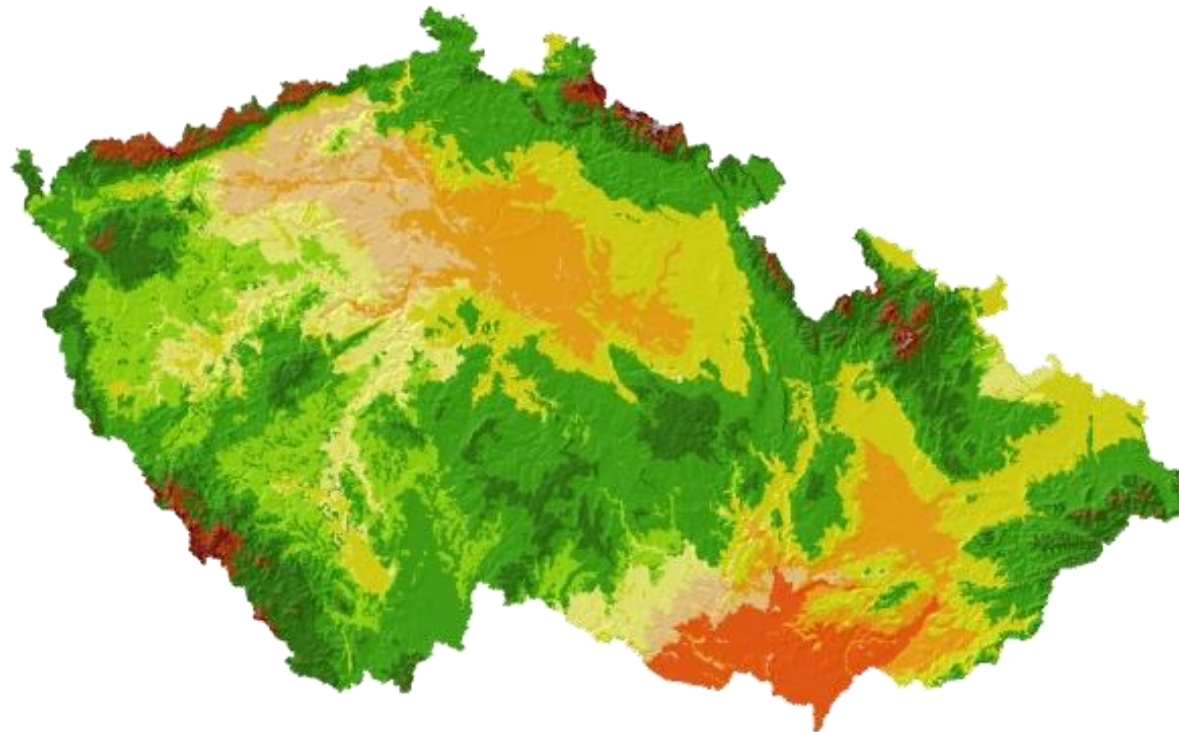
Co chceme dělat?

- Hlavní myšlenkou projektu ACUVEG je nalezení vhodných prostorových a druhových skladeb vegetačních pásů dřevin, které budou zakládány cíleně k dotlumování hluku z dopravy.
- Smyslem je vybrat dřeviny s předpokladem dlouhodobé udržitelnosti (klimatická změna), kde mohou přirozené přírodní procesy nahradit zásahy lesního hospodáře (údržba porostů).
- Záměrem projektu je provést opakovaná měření na stejných místech za různých podmínek.
- Výzkum bude prováděn s ohledem na budoucí bezpečnost provozu na silnici a železnici, kdy nesmí dojít k pádu porostu, který by ohrozil životy či majetek.
- Česká republika se nalézá v mírném klimatickém pásu. Zjištěné výsledky by mohly být využity v dalších zemích mírného pásma pro stejnou skladbu vegetace.

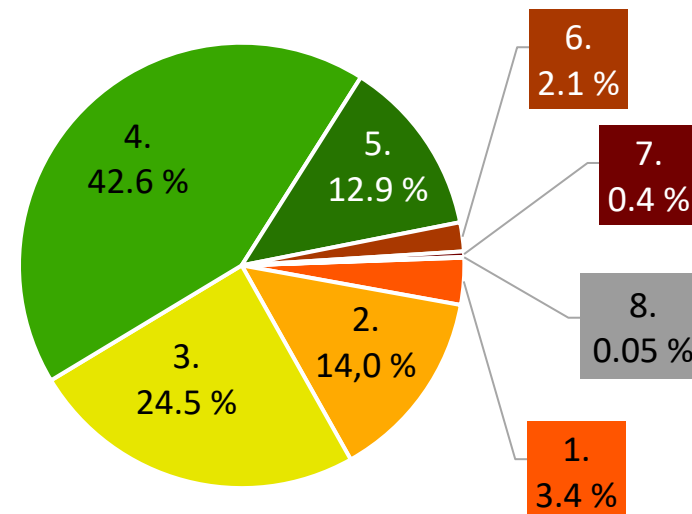
Vegetační stupně

Vegetační stupeň		Průměrná roční teplota (°C)	Počet dnů s průměrnou roční teplotou nad 10 °C
1.	dubový	8,5–9,5	> 170
2.	bukodubový	8,2–8,8	cca 165
3.	dubobukový	8,2–7,5	cca 155
4.	bukový	7,5–6,1	cca 145
5.	jedlobukový	4,7–6,1	cca 130
6.	smrkojedlobukový	2,9–4,7	cca 115
7.	smrkový	1,7–2,9	cca 80
8.	klečový	cca 1	cca 50
9.	alpínský	-1	< 20
10.	subnivální	-2,5	0
11.	nivální	< -3,5	0

Vegetační stupně

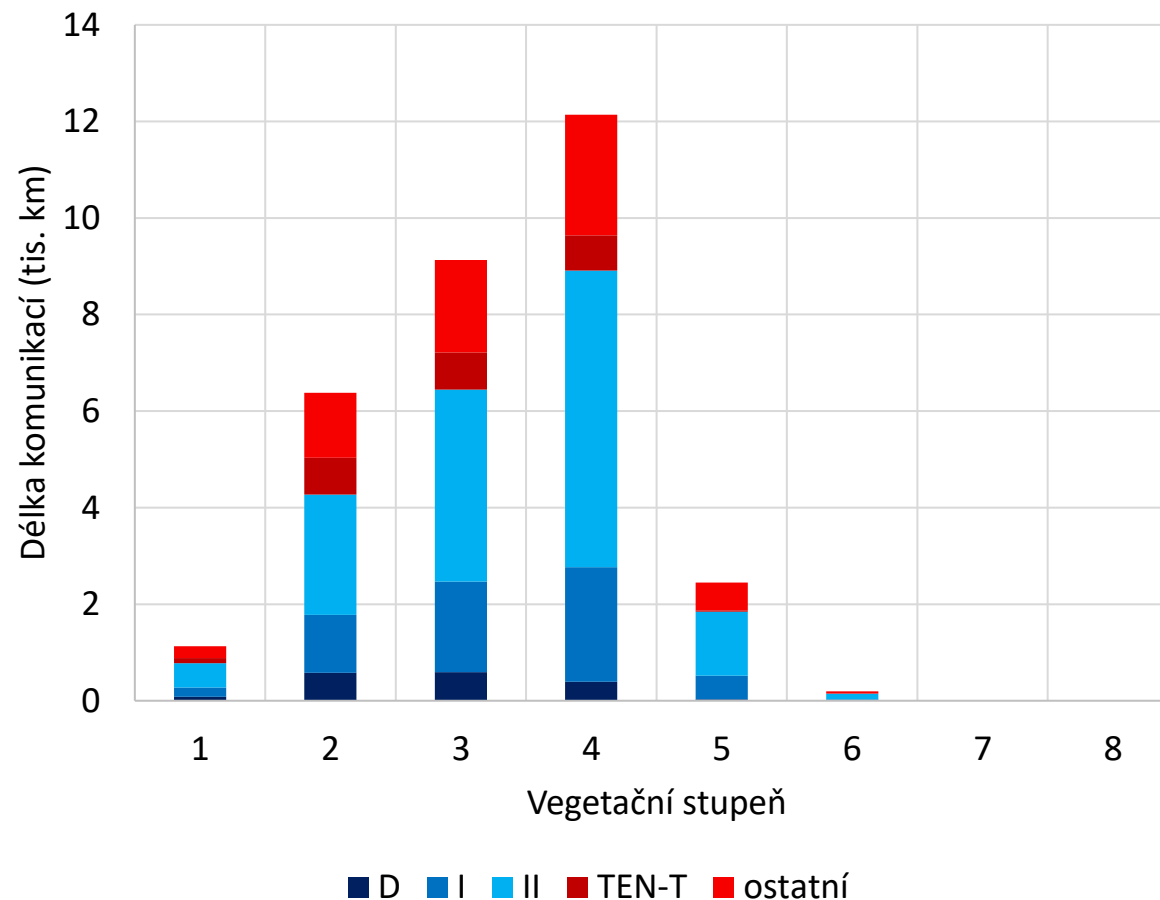
- Dubový vegetační stupeň
- Bukodubový vegetační stupeň
- Bukodubový vegetační stupeň srážkově podnormální
- Dubobukový vegetační stupeň
- Dubobukový vegetační stupeň srážkově podnormální
- Bukový vegetační stupeň
- Bukový vegetační stupeň srážkově podnormální
- Jedlobukový vegetační stupeň
- Smrkojedlobukový vegetační stupeň
- Smrkový vegetační stupeň
- Klečový vegetační stupeň

Vegetační stupně – pozemní komunikace

Celkem (km)		Silnice (%)			Železnice (%)	
		dálnice	I. třída	II. třída	TEN-T	ostatní
		1 674,9	6 162,7	14 571,3	2 395,3	6 626,8
Vegetační stupeň	1.	8,80	3,11	3,47	4,36	3,67
	2.	34,67	19,50	17,07	31,91	20,29
	3.	35,17	30,52	27,29	32,04	28,90
	4.	23,51	38,50	42,16	30,56	37,69
	5.	1,85	7,92	9,09	1,13	8,72
	6.	---	0,45	0,83	---	0,74
	7.	---	---	0,09	---	---
	8.	---	---	---	---	---

Lokality

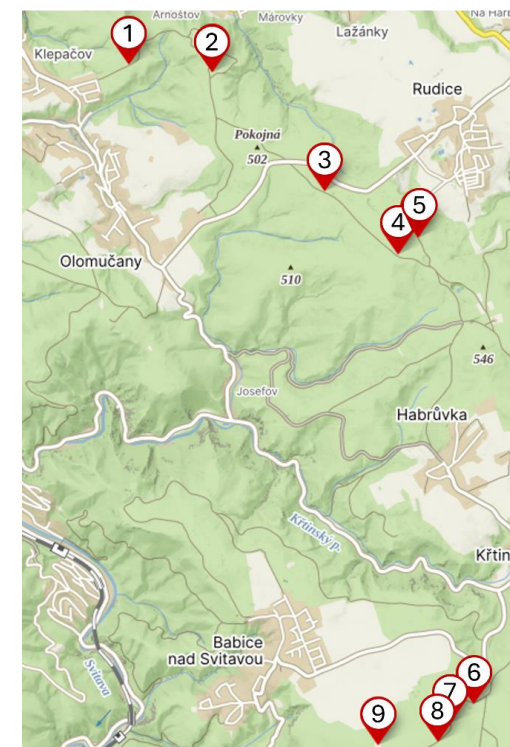
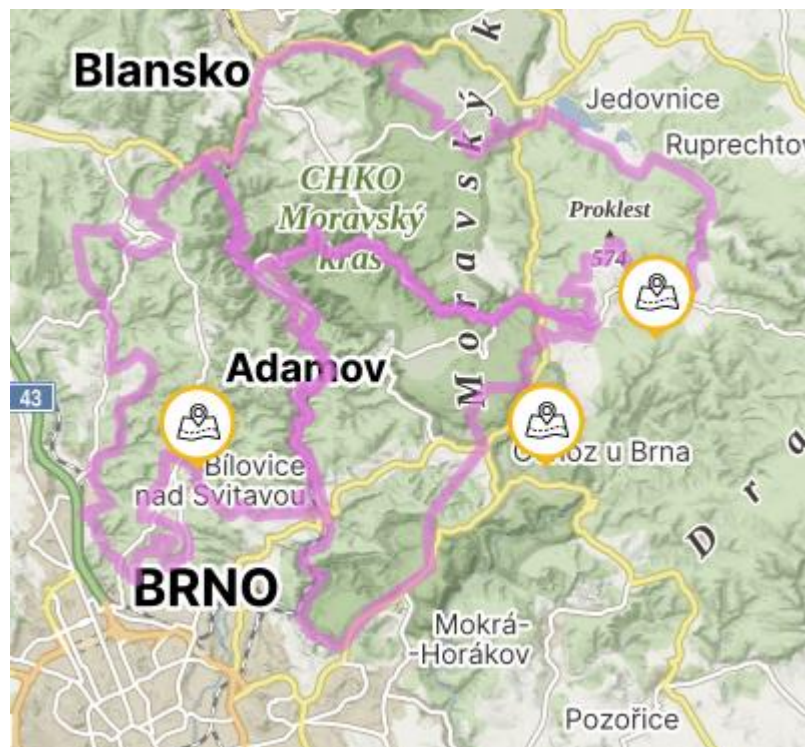
Základní měření proběhne na osmi lokalitách Školního lesního podniku Masarykova lesa Křtiny a na základě výsledků pak budou určeny lokality k rozšířenému měření.

Způsob hospodaření:

- hospodaření v buku („les současnosti“)
- les trvale tvořivý („les budoucnosti“)

Vývojové / růstové fáze:

- mladá
- odrostlá
- středněvěká
- zralá

Další částí projektu bude měření stávající vegetace podél pozemních komunikací.

buková mlazina
cca 10 let

široké rozpětí dřevin
s převahou listnatých druhů
cca 3–10 let

buková mlazina až tyčkovina
cca 20 let

široké rozpětí dřevin
s převahou listnatých druhů
cca 5–15 let

odrostlý bukový porost
výplň náletem
cca 60–80 let

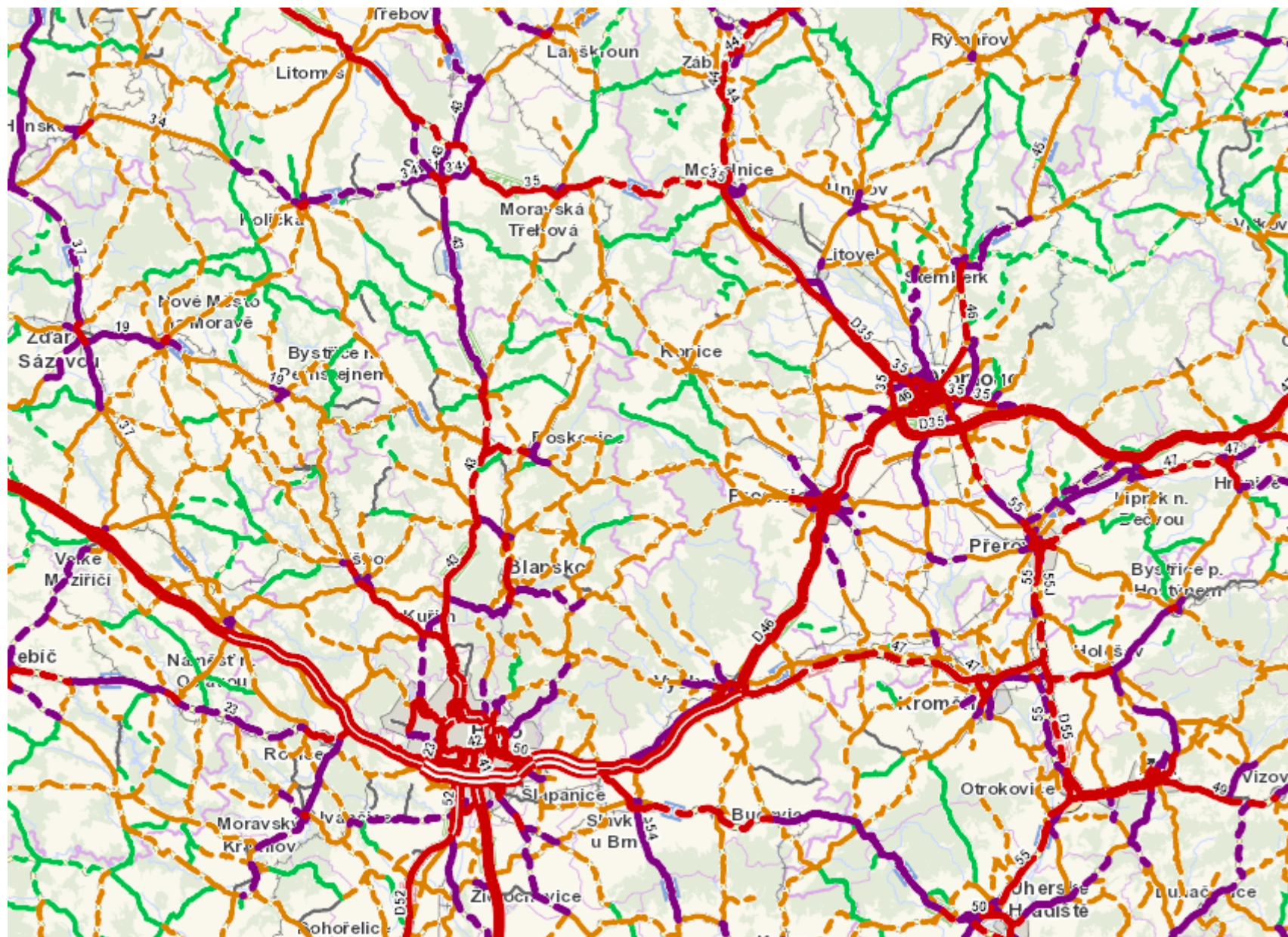
široké rozpětí dřevin
s převahou listnatých druhů,
výšková (2–5 m) a věková
diferenciace

různověká buková kmenovina
s bukovým zmlazením
do úrovně nárostů

plně vyvinutý les bohatých
struktur s převahou listnatých
druhů, výšková (2–15 m)
a věková diferenciace

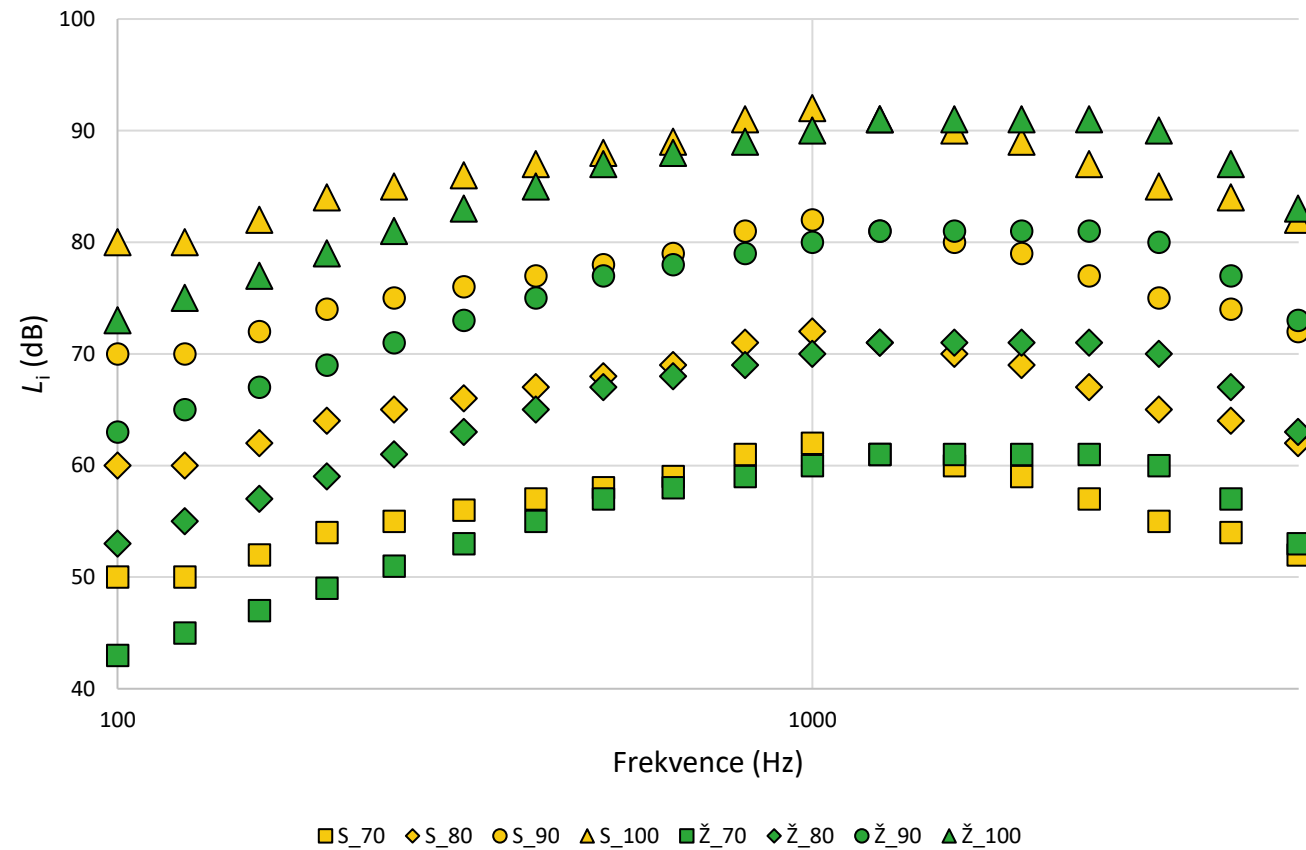
Celostátní sčítání dopravy 2020. Ředitelství silnic a dálnic, s.p. https://scitani.rsd.cz/CSD_2020/pages/informations/default.aspx

Normalizovaný silniční a železniční hluk

Frekvence (Hz)	L_i (dB)	
	silnice	železnice
100	-20	-27
125	-20	-25
160	-18	-23
200	-16	-21
250	-15	-19
315	-14	-17
400	-13	-15
500	-12	-13
630	-11	-12
800	-9	-11
1 000	-8	-10
1 250	-9	-9
1 600	-10	-9
2 000	-11	-9
2 500	-13	-9
3 150	-15	-10
4 000	-16	-13
5 000	-18	-17

ČSN EN 1793-3 Normalizované spektrum hluku silničního provozu

ČSN EN 16272-3-1 Normalizované spektrum železničního hluku

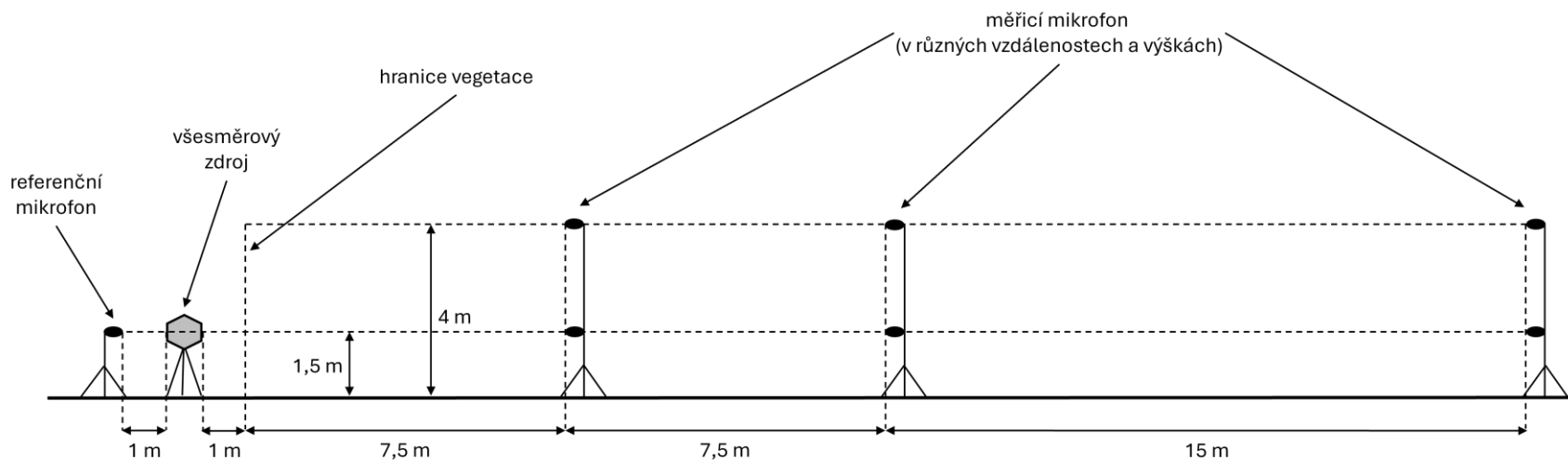
spektra při celkovém L_{Aeq} 70, 80, 90 a 100 dB

Akustická měření

Základní měření

- růžový šum
  - 36 intenzit
  - 3 vzdálenosti
- 108 měření jedna lokalita
- 9 lokalit
- 972 měření jedna fenofáze
- 3 fenofáze
- 2 916 měření

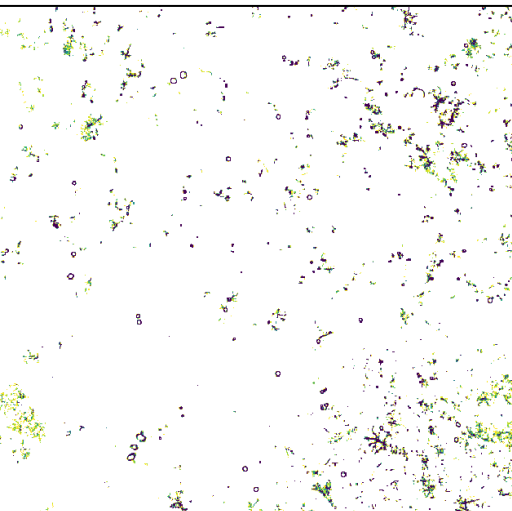
Laserová skenování

analýza hustoty a prostorového uspořádání dřevinné vegetace

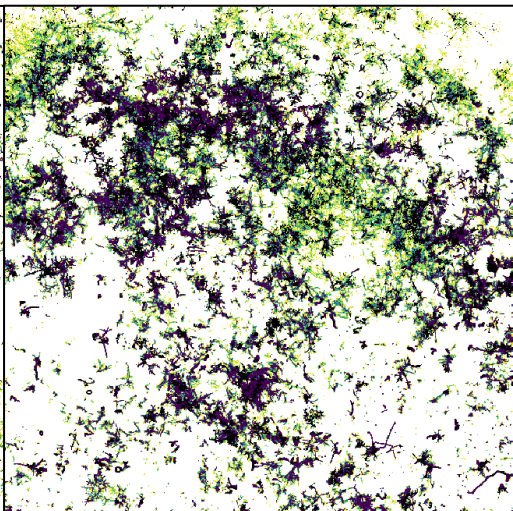
pozemní laserový skener Leica RTC360 s dosahem 120 m

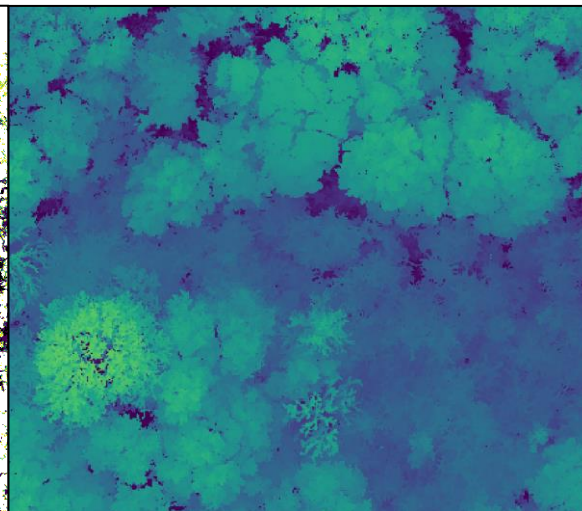
diameter at breast height
DBH

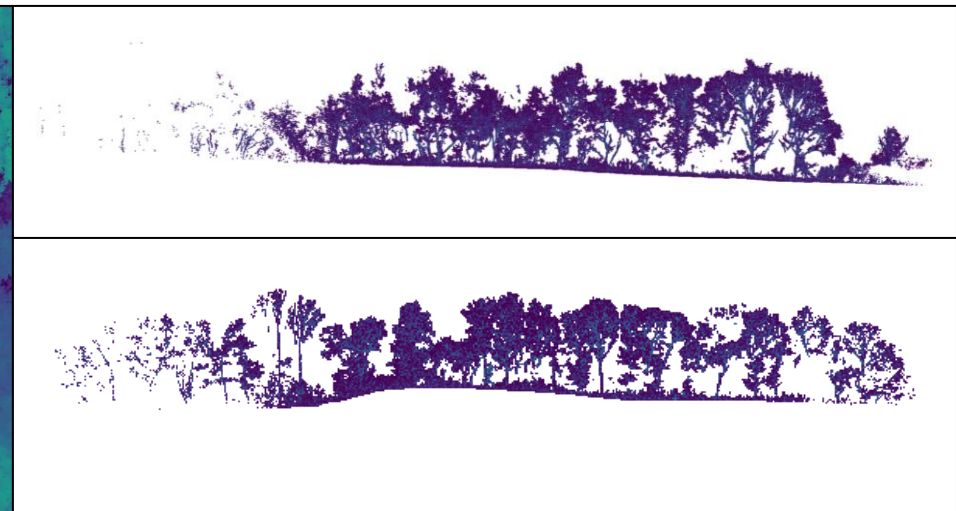
point density
PTS

canopy height model
CHM

řez spojeným mračnem bodů

Použití vegetačních pásů přirozené dřevinné skladby pro útlum hluku z dopravy

Metodika (schválená MD) nadefinuje optimální struktury pásů dřevin přirozené dřevinné skladby a jejich funkčnost na redukci hluku s ohledem na další parametry. Součástí metodiky bude návrh postupu založení vegetačních pásů a jejich optimální údržby.

– veřejně dostupná na webových stránkách CDV

Databáze dřevinné vegetace sloužící k akustickému dotlumování

Půjde o on-line katalog, který bude obsahovat základní typizaci protihlukových pásů s fotografickou dokumentací, ekonomickými výpočty, podrobnou charakteristikou dřevinné vegetace v pásu, bodovým mračnem pásu z laserového skenování, číselnou 3D maticí popisující hustotu vegetace na voxelové bázi, vizualizací této 3D matice formou obrázku a samozřejmě akustickým útlumem hluku (účinnost) pro daný vegetační pás.

– veřejně přístupná na nově založené webové stránce

Doporučení pro aktualizaci technického předpisu ŘSD

Výzkumné poznatky budou shrnuty formou doporučení, které bude následně uplatněno při aktualizaci některého z předpisů, který se zabývá vegetací nebo protihlukovými clonami v blízkosti pozemních komunikací.

– součást předpisu zveřejněného na webových stránkách <https://pjpk.rsd.cz/>

Blanka Hablovičová

blanka.hablovicova@cdv.cz

telefon: +420 541 641 309

Centrum dopravního výzkumu, v. v. i.

Líšeňská 33a, 636 00 Brno

www.cdv.cz

Program **Doprava 2030**

projekt CL01000058

Stanovení a optimalizace vegetačních pásů přirozené dřevinné skladby sloužících k útlumu hluku z dopravy

ACUVEG